

Lærervejledning

I alle forløb i fortælle.dk er der mulighed for især at arbejde med

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Mange fortællinger kan stå alene og give eleverne en æstetisk oplevelse. En efterfølgende klassesamtale kan runde oplevelsen og forståelsen af.

I alle forløbene med opgaver skal eleverne have en forforståelse for den tekst, de skal høre, de skal arbejde med teksten, og de skal reflektere over, hvad de har lært.

Forforståelse gives ud fra en fællessamtale om billedark/introark. Eleverne kan selv finde flere oplysninger.

Forløbene kan anvendes i uddrag eller i deres helhed, fx

- 2-4 lektioner (Indskoling)
- 2-6 lektioner (Mellemtrin)
- 2-8 lektioner (Udskoling)

På alle klassetrin skal eleverne arbejde med de 4 kompetenceområder og de tilhørende kompetencemål

- Læsning
- Fremstilling
- Fortolkning
- Kommunikation

Færdigheds- og vidensområderne giver retning på arbejdet (obligatorisk), og færdigheds- og vidensmålene giver inspiration til arbejdet (vejledende).

Ofte består et undervisningsforløb af stof fra flere forskellige områder.

Da fortælle.dk bygger på mundtlige fortællinger, vil det være naturligt at lægge fokus på netop dette område.

Hvad er det, den mundtlige fortælling kan?

Hvad kan eleverne lære af at arbejde med?

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Eleverne vil opleve fortællere, der med deres mundtlige fremstillinger, brug af kropssprog og stemme lægger deres forståelse og fortolkning ind i fortællingerne.

Det kan eleverne lade sig inspirere af, når de skal læse op, fortælle og fortolke.

Storfangeren Navagialq

Mellemtrin (3.-4. klasse)

Målet med at arbejde med *Storfangeren Navagialq* er at forstå et grønlandsk sagn. Målet er også at få kendskab til Grønland, fangerkulturen før og nu og grønlandske navne. Eleverne skal desuden iagttage fortællerens kropssprog for selv at kunne udtrykke sig i dramaform.

I forhold til Fælles Mål vil det især være nedenstående, der kommer i spil.

Fortolkning (Oplevelse og indlevelse, Fortolkning, Vurdering)

Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.

Kommunikation (Dialog, Krop og drama, Sprog og kultur)

Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer.

MÅL

Du kan forklare, hvorfor fiskeri er vigtigt i Grønland.

Du kan gengive et sagn – begyndelse, midte og slutning.

Du kan dramatisere en del af sagnet.

Du kan fortælle, hvordan nogle grønlandske navne adskiller sig fra danske.

Tidsforbrug: 2-6 lektioner

Aktivitet

Til læreren	Elevaktivitet
Samtale om Grønland. Gode forhold for fiskeri. Samtale om at være storfanger i dag og i gamle dage.	Introark Samtale om introarkene. Hvad kan I se på kortet? Hvad kan I se på de to fotos?
Efter 1. lytning genfortælling og klassesamtale om det grønlandske sagn	Lyt til sagnet <i>Storfangeren Navagialq</i> . Genfortæl sagnet i grupper inden klassesamtale.
Efter eller under 2. lytning skrives stikord til handlingen og derefter en lille tekst.	Handlingen i Storfangeren Navagialq Skriv stikord og sætninger til handlingen.
	Hvis jeg var Navagialq Tegn det, du gerne ville være, og skriv en lille tekst om det.
Efter 2. lytning også samtale om, hvordan fortælleren bruger sin stemme og sit kropssprog.	Hvordan bruger fortælleren sin stemme og sit kropssprog?
Nu skal eleverne selv bruge deres stemme og kropssprog og i grupper spille en situation fra sagnet.	Dramatiser en situation fra sagnet.
Ekstraopgave: Eleverne staver grønlandske navne og gætter på deres betydning.	Navne i Grønland Stav grønlandske navne. Gæt et navn og dets betydning Gæt på betydningen af grønlandske navne. Forbind med streger.
Afsluttende refleksion.	Refleksion Besvar spørgsmålene.

Supplerende stof:

Storfangeren hedder Navagialq. Mange grønlandske navne er "pludrenavne". Det betyder, at de efterligner en lyd. Prøv at lægge mærke til, hvordan fortælleren udtaler navneforslag til sidst. Navagialq er et sagnnavn, der betyder "Den som vandrer fra sted til sted".

Vidste du, at de kongelige tvillinger, Prins Vincent og Prinsesse Josephine, også begge to har et grønlandsk navn – Minik og Ivalo?

Minik er enten en pludreform af mineq/inumineq, der betyder "lille menneske", eller ordet minik, der er betegnelsen for den voksagtige masse, der blev brugt til at tætte skindbådene med.

Ivalo hedder i moderne form Ivalu, og det betyder "senetråd". Senetråd blev brugt som sytråd til skind. Tråden er lavet af sener fra fx en narhval.

Kilde: <https://nors.ku.dk/nyheder/nfi/kalaallit-aqqi/>

Storfangeren Navagiaq

Introark

Fortællingen foregår i Grønland.

Storfangeren Navagialq

For mange år siden levede mange grønlandere af at være storfangere. Også i dag har fangst og fiskeri stor betydning, men meget fiskeri, fx efter rejer, foregår fra store trawlere.

https://www.ekkofilm.dk/media/dyn/article/generated/1932_686x309.jpg?_=1udVM2

<https://visitgreenland.com/da/wp-content/uploads/hunting-culture-two-hunters-in-the-sea-ice-near-tasiilaq-in-east-greenland-1400x933.jpg>

Storfangeren Navagiaq

Handlingen i Storfangeren Navagiaq

Skiv stikord, mens du lytter, og lav bagefter sætninger, der fortæller handlingen.

	Stikord	Sætninger
NAVAGIAQ		
HUND		
RAVN		
GRÆSTRÅ		
LAKS		
SÆL		
NAVAGIAQ		

Handlingen i Storfangeren Navagialq - lærerark

	Stikord	Sætninger
NAVAGIAQ		Navagialq er storfanger. Alle elsker ham. Når han havde været på fangst, delte han altid ud af det, han havde fanget. Han blev syg og døde. Som død kunne han stadigvæk høre og mærke alt, hvad der foregik omkring ham.
HUND		Han ville stadigvæk gerne være i live, så han sagde farvel til dødsriget. Han kom igen som en hund, spiste og havde det hyggeligt. Han blev meget ked af at opdage, at det var hans kone, der var hans ejer. Han stjæler mad fra hende. Bopladsen bankede ham. Derfor forlod han hundekroppen, og i samme øjeblik døde hunden.
RAVN		Han kom igen som en ravn. Det var fantastisk at flyve hen over himlen. Der var ingen, der slog ham, når han stjal mad. Han syntes hurtigt, det var kedeligt.
GRÆSTRÅ		Han kom igen som et græsstrå. Han kunne lide at stå i solen, at suge al energi til sig og spise af jordens næring. Da han forlod græsstrået, døde græsstrået.
LAKS		Han kom igen som en laks. Han svømmede af sted og lavede en masse børn i en sø. Da han forlod laksen, døde den.
SÆL		Han kom igen som en sæl og fik mange sælvenner. På et tidspunkt var han ved at blive slået ihjel, og han sagde: Hvordan undgår jeg det? Du skal baske med halen op imod himlen, så kommer du hurtigt væk. Det blev vinter, og han skulle op at trække luft fra et lille hul i isen. Han blev slået ihjel.
NAVAGIAQ		Han kiggede ind i kvinden, som skulle sprætte ham op. Der var mange isstykker i kvinden. Da Navagialq havde fjernet alle isstykkerne, blev kvinden gravid. Han blev født som kvindens søn. Han græd over alle de navneforslag, der kom. Han sagde selv Navagialq, Navagialq, Navagialq. Sådan blev han genfødt som storfanger og levede lykkeligt til sine dages ende.

Storfangeren Navagiaq

Hvis jeg var Navagiaq

Forestil dig, at du er Navagiaq. Hvad kunne du tænke dig at være? Tegn det.

Skriv en lille tekst. Fortæl, hvorfor du har valgt at være det dyr eller den ting, som du har tegnet.

A large empty rectangular box with a thin black border, intended for a drawing and a short text description. The box is currently blank.

Navne i Grønland

Skriv de grønlandske navne, som du ikke kender. Læg mærke til, hvordan de skal staves.

10 mest populære navne i Grønland perioden 2001 – 2010

1. Ivaana	1. Malik
2. Pipaluk	2. Aputsiaq
3. Nivi	3. Minik
4. Paninnguaq	4. Hans
5. Ivalu	5. Inunnguaq
6. Naasunnguaq	6. Kristian
7. Julie	7. Nuka
8. Ane	8. Salik
9. Isabella	9. Peter
10. Kimmernaq	10. Inuk & Ivik

www.stat.gl

De grønlandske navne:

<https://nors.ku.dk/nyheder/nfi/gronlandsk-navngivning/Navngivning.pdf>

Gæt et navn og dets betydning

Forbind navnene med deres betydning.

Grønlandsk navn	Betydning af navnet
Naasunnguaq	snekrystal
Aputsiaq	bølge
Ivaana	søde lille blomst
Nuka	det allerkæreste, jeg har
Kimmernaq	den, der renses
Malik	rugeægget/den som man har ruget på
Pipaluk	lillebror
Salik	tyttebær

Gæt et navn og dets betydning - lærerark

Her er navnene forbundet med deres betydning.

Grønlandsk navn	Betydning af navnet
Naasunnguaq	søde lille blomst
Aputsiaq	snekrystal
Ivaana	rugeægget/den som man har ruget på
Nuka	lillebror
Kimmernaq	tyttebær
Malik	bølge
Pipaluk	det allerkæreste, jeg har
Salik	den, der renses

Storfangeren Navagiaq

Refleksion

Du har nu hørt sagnet *Storfangeren Navagiaq*.

Hvad hedder hovedstaden i Grønland?	
Hvorfor kunne Navagiaq godt lide at være et græsstrå?	
Hvad ville du være, hvis du skulle vælge ligesom Navagiaq? Hvad tegnede du?	
Gættede du rigtig, da du skulle forbinde navnene med deres betydning? Hvor mange var rigtige?	
Hvem var du i jeres dramatisering af en situation fra sagnet?	
Hvad synes du var det bedste i sagnet?	